

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра обліку та оподаткування в галузях економіки
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Міжнародний облік, аудит і оподаткування»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік та аудит операційних витрат (на прикладі ТОВ
«Телекарт-прилад»»
(назва теми)

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету

Рогут Анна Михайлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток ринкових відносин, трансформація вітчизняної економіки та її інтеграція в європейський простір зумовлюють потребу в удосконаленні функцій управління. Реалізація цих проєктів безпосередньо залежить від правильного розуміння економічної сутності основних елементів діяльності підприємств, важливою складовою яких є операційні витрати. Подальше дослідження сутності витрат має суттєве значення як для визначення їх ролі в системі управління діяльністю, так і для досягнення ефективного управління підприємствами.

В економічно розвинених країнах витрати відіграють значну роль у господарській діяльності підприємств. Визначення цього поняття є одним з елементів ефективного управління діяльністю підприємства. Керівники підприємств повинні приділяти максимум уваги і зусиль для найбільш точного тлумачення даного поняття, адже правильне і чітке визначення категорії витрат є підґрунтям для максимізації прибутку.

Ефективне здійснення господарської діяльності підприємства зумовлює постійну необхідність аналізу процесу формування операційних витрат із метою їх мінімізації та максимізації прибутку. Для підприємств окремих галузей це є одним із найважливіших аспектів досягнення бажаного прибутку.

Система бухгалтерського обліку та економічного контролю за витратами в сучасних підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього нормативно-правового забезпечення. Таке забезпечення формувалось протягом двох останніх десятиріч і воно перебуває в процесі постійних змін, які супроводжуються політичними, економічними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками.

Сучасний розвиток економіки України характеризується глобальними економічними перетвореннями в сфері виробництва на основі ринкових відносин, що вимагає перегляду та удосконалення системи бухгалтерського обліку і аудиту, а одним із важливих елементів яких є облік витрат, що вимагає вирішення низки облікових питань. Такими питаннями є теоретичні та методологічні аспекти обліку витрат. У витратах висвітлюються всі сторони господарської діяльності підприємства, тому що практично будь-яке управлінське рішення приводить до їх виникнення. Критичне вивчення літературних джерел показує, що в розробку нових напрямків обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості зроблено вагомий внесок вітчизняними й закордонними вченими.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у розкритті організації та методики бухгалтерського обліку і аудиту операційних витрат.

Мета дослідження зумовила необхідність вирішення в роботі таких завдань:

- розкрити економічну сутність витрат, їх визнання, склад та класифікація;
- визначити нормативно-правове регулювання витрат;

- визначити управлінський аспект обліку національної та міжнародної практики;
- дослідити діючу практику ведення первинної документації, методiku ведення бухгалтерського обліку і аудиту витрат операційної діяльності підприємства, що досліджується;
- на основі порівняння теоретичних знань і практики діяльності базового підприємства сформулювати висновки та пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту операційних витрат підприємства.

Об'єктом дослідження у кваліфікаційній роботі виступають операційні витрати.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти та діюча практика обліку і аудиту операційних витрат.

Методи дослідження кваліфікаційної роботи: Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання явищ і процесів у системі бухгалтерського обліку. Для обґрунтування теоретичних положень бухгалтерського обліку витрат на персонал застосовано методи теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу, індукції та дедукції. Вивчення сучасного стану об'єкту дослідження його властивостей та структури здійснювалося шляхом використання методів статичного спостереження, опитування та тестування, групування даних. Методи моделювання економічних явищ, аналізу та синтезу, індукції та дедукції використано для розробки організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку витрат на підбір персоналу.

Інформаційною базою дослідження є наукові джерела (монографії, наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених із проблем бухгалтерського обліку витрат; матеріали конференцій); офіційні документи (нормативні документи України та інших країн); дані фінансової та статистичної звітності та внутрішніх регламентів підприємства щодо бухгалтерського обліку.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами дослідження були опубліковані статті та тези:

– Рогут А. М. Шляхи вдосконалення організації обліку витрат від операційної діяльності / А. М. Рогут // Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції: тези доповідей IV міжнар. студент. наук.–практ. інтерн.–конф., 19 квітня 2018 р. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – С. 109–110.

– Рогут А. М. Прогнозування імовірності банкрутства по моделі Р. Лиса на прикладі ПАТ «Світоч» / А. М. Рогут // Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції: тези доповідей IV міжнар. студент. наук.–практ. інтерн.–конф., 19 квітня 2018 р. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – С. 323–324.

– Рогут А. М. Оцінка та облік витрат за міжнародними стандартами звітності / А. М. Рогут // Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції: матеріали VI міжнар. наук.–практ. конф., 24 травня 2018 р. – Харків : Водний спектр Джі–Ем–Пі, 2018. – С. 250–251.

Наукова та практична значимість дослідження полягає у поглибленому вивченні економічної категорії витрат підприємства, узагальненні діючої методики обліку та аудиту операційних витрат.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи обліку, аудиту операційних витрат»* розглянуто економічна сутність витрат, їх визнання, склад та класифікація, нормативно-правове регулювання витрат, управлінський аспект обліку національної та міжнародної практики.

У другому розділі *«Діюча практика обліку операційних витрат ТОВ «Телекарт-Прилад»* проаналізовано загальноекономічну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад», виявлено діюча система обліку формування витрат операційної діяльності та запропоновано напрями удосконалення системи обліку витрат на ТОВ «Телекарт-Прилад».

У третьому розділі *«Аналіз та аудит операційних витрат ТОВ «Телекарт-Прилад»* досліджені економічний аналіз операційних витрат базового підприємства, розглянуто аудит операційних витрат: методичні аспекти та практика проведення, проведено застосування методів економіко-математичного моделювання для цілей управління витратами підприємства.

ВИСНОВКИ

В результаті вивчення економічної літератури та нормативних документів з питань обліку, аудиту, аналізу та моделювання витрат операційної діяльності, а також дослідження діючої практики з зазначених питань на ТОВ «Телекарт-Прилад», можна зробити висновок, що бухгалтерський облік операційних витрат на підприємстві здійснюється згідно діючого законодавства. Він відбувається на основі журнально-ордерної форми за допомогою автоматизованої системи «ІС – Підприємство». Але вивчення діючої практики обліку та аудиту операційних витрат ТОВ «Телекарт-Прилад» дало змогу виділити наступні недоліки існуючої системи обліку та аудиту:

- у первинних документах не заповнюються всі належні реквізити, що загрожує не правильному відображенню даних;
- не виконується план ремонту основних засобів за термінами; не вивчається якість ремонтних робіт та чинники неякісних робіт (брак запчастин, наявність кваліфікованих кадрів, перевищення кошторису та інше).

Можна зробити висновок, що бухгалтерський облік операційних витрат на ТОВ «Телекарт-прилад» ведеться на рахунках 9-го класу відповідно за допомогою комп'ютерної програми «ІС: Підприємство 8.3». Операційні витрати на підприємстві відображаються в основному на таких рахунках 23, 90, 91, 92, 94. Загалом на підприємстві облік операційних витрат повністю автоматизований, що дозволяє скороти або виключити можливості помилок, а також це дозволяє організувати облік доходів та витрат вимогам нормативно-правових актів України та Наказу «Про облікову політику». Загалом діючу систему обліку операційних витрат можна оцінити позитивно, оскільки вона знаходиться на досить високому рівні.

Також на підприємстві спостерігається різке нарощування виручки від реалізацій послуг в 2016 році порівняно з 2015 роком. Динаміка собівартість наданих послуг і виконаних робіт в 2017 році в порівнянні з 2015 зросла на 40090 тис. грн, а в 2016 навпроти знизилась на 11207 тис. грн, в результаті чого валовий прибуток підприємства за аналізований період збільшився приблизно на 200%.

Також відбувається поступове збільшення прибутку від операційної діяльності в 2016 році та в 2017 році за рахунок незначного впливу на його формування зміни інших операційних витрат, а також отриманих інших операційних доходів. Чистий фінансовий результат підприємства віддзеркалює прибутковість ведення виробничо–господарської діяльності, але вона повинна була перекрити збитковість діяльності за попередні аналізовані роки.

Аналіз показників рентабельності продажу показав, що в звітному році, порівняно з базисним, рентабельність продажу від основної операційної діяльності зросла на 5,37 в.п. Так, якщо в минулому році на кожен 100 грн виручки від реалізації приходилось 3,74 грн прибутку від основної операційної діяльності, то в звітному – вже 9,11 грн. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку від основної операційної діяльності, який зріс на 5017 тис. грн та становить 8727 тис. грн у звітному році. Операційна діяльність підприємства в минулому році була прибутковою на 4,16%, через те, що підприємство отримало прибуток від операційної діяльності у розмірі 3710 тис. грн в попередньому році та 8727 тис. грн у звітному. Отже реалізація продукції 95775 тис. грн збільшила рентабельність на 8,33%. Високий рівень інших операційних витрат дозволив підприємству отримати позитивний фінансовий результат, тому як в минулому, так і в звітному році підприємством був отриманий прибуток.

Таким чином, підприємству необхідно направити свої можливості на покриття отриманих збитків отриманням в подальшому прибутку, що призведе також до зростання рентабельності продажу. Для цього необхідно і надалі підвищувати обсяг виробництва і реалізації продукції за рахунок підвищення ефективності використання всіх виробничих факторів – підвищувати віддачу активної частини основних засобів, надалі підвищувати матеріаловіддачу та продуктивність праці.

Результати кореляційно–регресійного аналізу дозволили намітити основні шляхи збільшення рентабельності основної операційної діяльності ТОВ «Телекарт – Прилад», а саме:

- прискорення росту чистого доходу порівняно зі збільшенням собівартості робіт, послуг шляхом залучення нових замовників та збільшення якості виконуваних робіт та послуг, а також підтримання тенденцій щодо оптимізації операційних витрат та дотримання відповідного рівня еластичності витрат до фінансових результатів;

- зменшення рівня виробничого левериджу шляхом зменшення долі постійних витрат, що дозволить мінімізувати виробничий ризик;

- подальше зниження оплатомісткості робіт, послуг шляхом підвищення продуктивності праці та оптимізації структури та чисельності апарату

управління підприємства. Таким чином для оптимізації операційних витрат слід передбачити проведення інноваційних заходів:

- впровадження нових технологій;
- поліпшення організації виробництва та праці;
- застосування ресурсозберігаючої техніки; – використання маловідходних технологій тощо. Ці заходи сприяють усуненню непродуктивних витрат і втрат, ліквідації браку, кращому обслуговуванню обладнання, посиленню контролю за зберіганням ресурсів, зменшенню частки управлінських видатків тощо.

Таким чином, відповідно до прогнозу, буде спостерігатися збільшення розміру операційних витрат ТОВ «Телекарт-Прилад» до рівня 113291 тис. грн. у 2018 році, 131188 тис.грн. у 2019 році і 149085 тис.грн. у 2020 році.

Можна зробити висновок, що обидва застосовані методи (метод трендового аналізу і метод кореляційно-регресивного аналізу) показують тенденцію до підвищення розміру операційних витрат ТОВ «Телекарт-Прилад» в 2018-2020 роках.

АНОТАЦІЯ

Рогут А. М., «Облік та аудит операційних витрат (на прикладі ТОВ «Телекарт-прилад»)»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Міжнародний облік, аудит і оподаткування»,

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

У роботі розглядаються теоретичні основи та практика обліку, аналізу та аудиту операційних витрат підприємства. Проведено аналіз основних показників стану підприємства, динаміки отриманого прибутку, рентабельності продажу, динаміки операційних витрат. Розглянуто питання організації аудиту операційних витрат та шляхи удосконалення питань системи внутрішнього контролю.

За результатами дослідження запропоновані основні напрямки вдосконалення зокрема: Продовжити впровадження автоматизації обліку для скорочення трудомісткості робіт, приділити увагу порядку формування первинної інформації, внести зміни у бухгалтерські проведення, які мають методологічні помилки у відображенні операційних витрат, впровадити систематичне проведення комплексного аналізу стану, динаміки та структури операційних витрат з метою виявлення загальних тенденцій і запобігання виникнення помилок, розробити класифікацію операційних витрат, з метою проведення аналізу елементів витрат запровадити службу внутрішнього контролю.

Ключові слова: операційні витрати, витрати періоду, управління витратами, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати.

Annotation

Rogut A. M., «Accounting and audit of operation expenses (by the example of «Telecard-Device LLC»)»,

thesis for Master degree in specialty «071 Accounting and taxation under the master's program» «Accounting, audit and taxation of business activity»

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

Current studies are reviewing theoretical basis and practices of accounting, analyses and audit of operational expenditures (OPEX) of trade entity; as well as analyses of key performance indicators of the entity, received earnings, profitability of sales, and dynamics of operational costs. Question raised about initial setup of audit of operational expenditures as well as possible ways of increasing effectiveness of internal controls.

Following main directions of system modifications are proposed based on the results of the research: To continue implementation of digitalization of accounting and decreasing manual operations, to take attention on the sequence of formation of initial bookkeeping; to make corrections on the processes with methodical pitfalls in cost expenditures mapping; to implement systematic and complex analyses of position, dynamics and structure of operational expenditures with the aim of detection routine trends and minimization of risk of mistakes present in the financial statements; to develop classification of operational costs with the aim to implement open analyses tool for internal controls.

Key words: Operational costs (expenditures), Costs of the period, cost management, administrative costs, costs on sales, other operational expenditures.

